

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Bohuslava Hnízдила ve věci **žalobkyně: M. K.**, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované o zamítnutí žádosti o invalidní důchod, a kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 3. 8. 2007, č. j. 16 Cad 144/2007 - 27, o námitce podjatosti uplatněné žalobkyní proti soudcům Nejvyššího správního soudu JUDr. Dagmar Nygrínové, JUDr. Marii Turkové a doc. JUDr. Petru Průchovi, CSc.,

takto:

Soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Dagmar Nygrínová, JUDr. Marie Turková a doc. JUDr. Petr Průcha, CSc., **nejsou** vyloučeni z projednávání a rozhodnutí této věci.

Odůvodnění:

Před Nejvyšším správním soudem je pod sp. zn. 4 Ads 139/2007 vedeno řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Plzni č. j. 16 Cad 144/2007 - 27 ze dne 3. 8. 2007.

Ve svém podání ze dne 18. 1. 2008 žalobkyně nejprve konstatovala, že nikoho z členů senátu, kteří dle obdržené informace o probíhajícím řízení budou její věc rozhodovat, nezná a nemůže proto posoudit jejich podjatost. Zároveň však požádala o to, aby v soudním senátu nebyly žádné osoby „které jsou v lustracích“ anebo které vykonávaly svou činnost už za komunistického režimu, protože v jejich morální kodex žalobkyně nemá důvěru. Už před svou emigrací byla zaregistrována u STB jako podezřelá osoba, a tudíž nelze počítat s nepodjatostí takových soudců. Zároveň žalobkyně vyslovila pochybnosti o nezávislosti a fungování české justice jako celku.

Námitka podjatosti byla postupem podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), předložena k rozhodnutí šestému senátu Nejvyššího správního soudu.

Soudci čtvrtého senátu Nejvyššího správního soudu ve svém vyjádření k námitce podjatosti uvedli, že k uvedené věci nemají žádný vztah a rovněž nemají žádný vztah k účastníkům řízení ani k jejich zástupcům, žádnou z těchto osob osobně neznají. Zároveň mají za to, že okolnosti, z nichž žalobkyně dovozuje podjatost, nelze podřadit žádnému z důvodů pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci uvedených v § 8 odst. 1 s. ř. s.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání

nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podjatost soudce zasahuje do principu nezávislosti soudce, neboť nestrannost soudce tento princip předpokládá. Samotný pojem soudce totiž s sebou nese atribut nezájatosti a nestrannosti a bez toho, že by se nepředpokládal, nebylo by důvodu ani pro konstituování soudní moci jako jednoho z pilířů demokratické společnosti. Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (článek 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána soudu příslušnému a přikázána soudu, resp. soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., tak je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by mohli být rozhodnutím soudu přímo dotčeni on nebo osoby jemu blízké ve svých právech. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít také o vztah ekonomické závislosti. Jak bylo výše uvedeno, žalobkyně však spatřuje důvod možné podjatosti soudců v tom, že vykonávali svou funkci před rokem 1990, protože jsou zaujati vůči osobám, které byly v této době označeny za podezřelé. Všichni soudci čtvrtého senátu (přestože uvedená námitka se ani nemůže týkat soudce doc. Průchy, neboť ten byl jmenován soudcem až v roce 2003) se k námitce vyjádřili tak, že žalobkyni neznají a nemají ani žádný jiný poměr k věci. Z pouhé obecně vyslovené nedůvěry k soudcům působícím v justici již před rokem 1990 případnou podjatost soudce dovozovat nelze. Je třeba připomenout, že justice prošla po změně společenského režimu na počátku devadesátých let personálními změnami; morální předpoklady soudců jmenovaných do funkcí před rokem 1990 vyřešil zákonodárce, když v § 69 zákona č. 335/1991 Sb., rozhodl o kontinuitě funkce soudců z povolání ustanovených do funkce v období předchozího režimu, ale na druhé straně očistu soudcovského sboru od soudců, kteří se v minulosti zpronevěřili svému povolání, zajistil ustanovením § 67 tohoto zákona, který umožňoval odvolání soudce z důvodu, že v době od 25. 2. 1948 do 31. 12. 1989 svým rozhodováním porušil povinnosti, které měl jako nezávislý soudce plnit, které měl jako nezávislý soudce plnit, nebo neoprávněně zasahovat do nezávislého a nestranného rozhodování soudu, a to ve lhůtě jednoho roku ode dne účinnosti citovaného zákona. Tímto řešením tak zákonodárce odmítl princip kolektivní viny. Uplynutím lhůty k odvolání soudce podle citovaného ustanovení se tak u soudců ustanovených před rokem 1990 aktivizoval základní atribut této funkce v podobě soudcovské nezávislosti.

Pokud jde o žalobkynin požadavek, aby její věc nerozhodovala žádná osoba, která nesplňuje požadavky zákona č. 541/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky (tzv. lustrační zákon), pak lze konstatovat, že se tento zákon podle § 1 vztahuje i na soudce Nejvyššího správního soudu. Všichni jeho stávající soudci, včetně soudců 4. senátu, se podrobili režimu tohoto zákona a byli shledáni oprávněnými vykonávat tuto funkci.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Dagmar Nygrínová, JUDr. Marie Turková a doc. JUDr. Petr Průcha, CSc., nejsou vyloučeni z projednávání této věci.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. dubna 2008

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu